

Gäller för: Klinik för hud-STD infektion vårdhotell och ögonsjukdomar
Innehållsansvar: Anna Karin Bengtsson Broske, (ankbe), Ögonsjuksköterska
Granskad av: Anna Karin Bengtsson Broske, (ankbe), Ögonsjuksköterska
Godkänd av: Eva-Marie Boman, (evmsv), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-08-20

Giltig till: 2028-08-20

Ögonprotes

Sammanfattning

För optimal kvalitet för patienter som behöver en ögonprotes erbjuds lämpliga patienter att åka till Käkkirurgen, Ansiktsprotetik i Skövde för utprovning av individanpassad plastprotes eller till Müller för glasprotes..

Proteser som idag används är oftast av glas (fluornatriumsilikat). Ögonproteser som tillverkas i Skövde är i plast (polymetylakrylat). De uppfyller de legala kraven i bilaga 1 och 8 i lagen (1993:876) om medicintekniska produkter och LVFS 2003:11.

Vi har möjlighet att erbjuda denna service i samarbete med Kärnsjukhusets avdelning för Ansiktsprotetik i Skövde. En ansiktsprotetiker tar avtryck av ögonhålan och tillverkar utifrån detta en individanpassad och kosmetisk ögonprotes. Protesen ”sköter sig själv” och har åtskilliga års livslängd. Valfrihet finns för patienten att välja glasprotes hos Müller. Då får patienten sköta kontakten själv.

Förutsättningar

Avgränsningar

Patienter som kan erbjudas plastprotes

1. medverkar till utprovning av individanpassad plastprotes
2. kan resa till Kärnsjukhuset, Skövde alternativt Müller.

Genomförande

Rutinbeskrivning

- Utprovning av permanent- eller läkningsprotes
- Pre- och postoperativ information

3. Ge råd och anvisningar till övriga vårdgivare exempelvis
hemsjukvård/boende

Förundersökning och operation

- På operationsanmälan ska anmälade läkare notera att patienten ska bokas till protessjuksköterska för information före operationen och besök till protessjuksköterska 3 veckor efter operationen.
- Anmälade läkare bedömer om patienten behöver inneliggande vård efter operationen. I så fall noteras detta i Orbit.
- Operationsplanerare ordnar vårdplats och tid till protessjuksköterska.

Information från protessjuksköterska före operationen:

4. Visa hur proteserna ser ut och ge information angående rengöring och skötsel.
 5. Informera om individanpassad protes och att det kan bli upp till tre resor till Skövde.
- Lämna en skriftlig informationsfolder.
 - Visa informationsfilmen.

Uppföljning

Läkare dag 1 postoperativt

Vid utskrivningen/återbesök dag 1 postoperativt: Kontrollera att patienten är bokad till protessjuksköterska 3 veckor efter operationen.

Protesutprovning på mottagningen

Tre veckor protessjuksköterska.

Vid detta besök sätter man om möjligt in en läkningsprotes. Om detta inte går får patienten bokas för ytterligare besök ca 14 dagar tills proteshålan är läkt.

Patienter som önskar plastprotes ska remitteras till Skövde för patientanpassad ögonprotes. Patienter som önskar glasprotes tar själva kontakt med Müller för tidsbokning. Vid enstaka fall kan permanent ögonprotes utprovas på mottagningen. Det gäller patienter som inte klarar av utprovning eller transport på grund av ålder, handikapp med mera.

På ögonmottagningen finns en uppsättning ögonproteser av glas som täcker de flesta behov. När en protes lämnas ut ska patientens namn och personnummer antecknas samt höger eller vänster sida anges. Notera datum i boken för glasproteser.

- Visa filmen igen, om det behövs.
- Gå igenom informationsfoldern vid behov. Betona god handhygien och rengöring av protes.
- Prova ut protes.
- Låta patienten själv träna på att ta ut och sätta in protesen, undervisa eventuell medföljande anhörig eller personal som ska hjälpa till med proteshanteringen.
- Protessjuksköterska skriver remiss till Ansiktsprotetiken i Skövde KSS.
- Om fördröjning av läkningsprocess befaras skickas remissen när proteshålan läkt.
- Vid utprovning av permanent protes från ögonmottagningen hänvisas till distriktssköterska eller tillhörande vårdcentral för rengöring och kontroll. Vid behov remiss till ögonenheten.

Patientanpassad ögonprotes

Patienten kallas till Ansiktsprotetiken i Skövde efter ca 2 månader. Då görs avtrycket av ögonhålan inför tillverkning av protesen. 2–3 besök görs i Skövde innan protesen är klar. Patienten kallas årligen till Skövde med 8–12 månaders intervaller för inspektion av proteshålan, rengöring samt polering av protesen.

Vid tillverkning av protes hos Müller gäller ett besök.

Patient med protes som får problem

Vid akuta infektioner som drabbar proteshålan eller om patienten haft långvariga besvär med skav (exempelvis ej skött polering/rengöring av protes), får de söka till vårdcentral i första hand. Remiss skickas till Ögonmottagningen vid behov.

Om andra problem med protestillpassning finns så hänvisas patienten till sin protesmakare.

Alla ögonsjuksköterskor bör kunna

- ta ut en ögonprotes.
- inspektera och rengöra proteshålan.
- ge allmänna råd.
- lämna ut en reservprotes.

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Klinik för hud-STD infektion vårdhotell och
ögonsjukdomar

Innehållsansvar: Anna Karin Bengtsson Broske, (ankbe),
Ögonsjuksköterska

Granskad av: Anna Karin Bengtsson Broske, (ankbe),
Ögonsjuksköterska

Godkänd av: Eva-Marie Boman, (evmsv), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9664-1214603886-76

Version: 7.0

Giltig från: 2026-08-20

Giltig till: 2028-08-20